

Olum al-Qur'an – Överföringen av den koraniska uppenbarelsen

*En bok av AHMAD VON DENFFER
I Översättning av Bilal B.*

KAPITEL 2:

Överföringen av den koraniska uppenbarelsen

Uppenbarelsen som finns i Koranen har överförts till oss av ett stort antal personer på två sätt: **mundligt** och **skriftligt**.

MEMORERING OCH MUNTLLIG ÖVERFÖRING

Profetens memorering

Den muntliga överföringen av uppenbarelsen byggde på *hifz* — memorering — och Profeten Muhammad var själv den första som memorerade uppenbarelsen efter att ängeln Gabriel hade fört den till honom:

"Rör inte din tunga för att hasta med den (Koranen). Det åligger Oss att samla den och låta den reciteras. När Vi reciterar den, följ då dess

recitation.” (75:16–19)

”... ett sändebud från Gud, som reciterar skrifter, rena och heliga ...”
(98:2)

Memorering av följeslagarna

Profeten förkunnade sedan uppenbarelsen och befallde sina följeslagare att memorera den. Fallet med Ibn Mas'ud — den första mannen som offentligt reciterade Koranen i Mekka — visar att redan i islams allra tidigaste fas reciterades uppenbarelsen utantill av följeslagarna:

”... den första mannen som talade Koranen högt i Mekka efter Sändebudet var Abdullah ibn Mas'ud. Profetens följeslagare samlades och sade att Quraysh aldrig hade hört Koranen tydligt reciterad för dem ... När Ibn Mas'ud kom till maqam började han läsa 'I Guds, den Nåderikes, den Barmhärtiges namn', och höjde sin röst. 'Den Nåderike, som lärde Koranen ...' (55:1) ... De reste sig och slog honom i ansiktet, men han fortsatte att läsa så långt Gud ville att han skulle läsa ...” (*Ibn Hisham, s. 141-142*)

Det rapporteras också att Abu Bakr brukade recitera Koranen offentligt framför sitt hus i Mekka.

Profeten uppmuntrar memorering

Det finns många hadither som beskriver de ansträngningar Profeten gjorde för att säkerställa att uppenbarelsen bevarades i följeslagarnas minne. Den tydligaste är kanske:

”Den bästa bland er är den som lär sig Koranen och lär ut den.”
(*Bukhari VI:546*)

Det är också välkänt att recitation av Koranen i de dagliga bönerna är obligatorisk, vilket gjorde att följeslagarna ständigt hörde, memorerade och använde uppenbarelsen i sin bön.

Profeten lyssnade också på följeslagarnas recitation.

Abdullah ibn Mas'ud berättade:

"Allahs Sändebud sade till mig: 'Recitera Koranen för mig.' Jag sade: 'Ska jag recitera den för dig, när den har uppenbarats till dig?' Han sade: 'Jag tycker om att höra den från andra.' Så jag reciterade sura an-Nisa' tills jag kom till versen: *'Hur blir det då när Vi från varje folk hämtar ett vittne, och Vi hämtar dig (O Muhammad) som vittne mot dessa?'* (4:41) Då sade han: 'Stopp!' Och jag såg att hans ögon fylldes av tårar." (Bukhari VI:106)

Profeten sände lärare

Profeten sände lärare till andra samhällen så att de kunde få undervisning i islam och Koranen.

Fallet med **Mus'ab ibn Omair** visar att detta skedde redan före hijra:

"När männen från den första Aqaba-eden återvände till Medina, sände Sändebudet med dem Mus'ab ibn Omair ... och befalld honom att läsa Koranen för dem, undervisa dem i islam och ge dem religiös vägledning. I Medina kallades Mus'ab 'läsaren'." (Ibn Hisham, s. 199)

Ett annat välkänt fall gäller Mu'adh ibn Jabal, som sändes till Jemen för att undervisa folket där.

Koranläsare bland följeslagarna

Suyuti nämner i *al-Itqan* (I, s. 124) mer än tjugo välkända personer som memorerade uppenbarelsen. Bland dem fanns:

Abu Bakr, Omar, Othman, Ali, Ibn Mas'ud, Abu Hurayra, Abdullah ibn Abbas, Abdullah ibn Amr ibn al-As, A'isha, Hafsa och Umm Salama.

Bland dessa rekommenderade Profeten själv särskilt följande:

Masruq berättade: Abdullah ibn Amr nämnde Abdullah ibn Mas'ud och sade: "Jag kommer alltid att älska den mannen, för jag hörde Profeten säga: *Ta (lär er) Koranen från fyra: Abdullah ibn Mas'ud, Salim, Mu'adh och Ubayy ibn Ka'b.*" (Bukhari VI:521)

En annan hadith informerar oss om de följeslagare som hade memorerat hela Koranen och gått igenom den med Profeten före hans död:

Qatada berättade: Jag frågade Anas ibn Malik: "Vem samlade Koranen på Profetens tid?" Han svarade: "Fyra, alla från Ansar: Ubayy ibn Ka'b, Mu'adh ibn Jabal, Zayd ibn Thabit och Abu Zayd." (Bukhari VI:525)

Att tidiga historiska rapporter särskilt nämner i stridsberättelser att muslimer som dödades var sådana som kunde (något av) Koranen utantill, visar tydligt att memorering av uppenbarelsen ansågs viktig och praktiserades brett från allra första början. (Se nedan om insamlingen av Koranen under Abu Bakrs tid.)

Koranen memorerad under Profetens livstid

Det är därför säkert att Koranen hade memorerats av Profetens följeslagare under hans livstid. Denna tradition fortsatte bland följeslagarna efter Profetens död, och senare bland *tabi'un* och alla generationer av muslimer fram till idag.

ÖVERFÖRING AV DEN SKRIFTLIGA TEXTEN

Den skrivna texten på Profeten Muhammads tid

Vad betyder *jam' al-Qur'an*?

Den allmänna betydelsen av *jam' al-Qur'an* är att "samla Koranen". Detta gjordes — och måste förstås — på två sätt:

1. Att samla Koranen muntligt, i minnet (*hifz*).
2. Att samla Koranen skriftligt, på blad, material eller i en bok.

I den klassiska litteraturen har *jam' al-Qur'an* därför flera betydelser:

- Att lära sig Koranen utantill.
- Att skriva ner varje uppenbarelse.
- Att samla de material där Koranen hade skrivits.
- Att samla rapporter från dem som memorerat Koranen.
- Att samla alla dessa källor — både muntliga och skriftliga.

Hur samlades Koranen?

I Suyutis *Itqan* sägs att Koranen hade skrivits ner i sin helhet under Profetens tid, men att den inte hade sammanställts på ett enda ställe, och att dessa skrivna dokument därför inte hade arrangerats i ordning. (*Itqan* 1:41)

Detta utesluter dock inte att ordningen av Koranen och surornas placering fastställdes av Profeten själv och bevarades genom muntlig överföring.

Insamlingsstadier

När det gäller den skrivna texten kan man urskilja tre stadier:

1. Under Profetens tid

- I människors hjärtan (memorering)
- På skrivmaterial (ben, läder, palmblad, pergament, etc.)

2. Under Abu Bakrs tid

3. Under Othmans tid

Varför lämnade Profeten ingen bok efter sig?

Profeten Muhammad överlämnade inte uppenbarelsen till sina följeslagare i form av en enda samlad och ordnad skriven volym. Det finns flera goda skäl till detta:

- **Uppenbarelsen kom inte ner i ett stycke**, utan i etapper och fortsatte att tas emot fram till slutet av Profetens liv.
- **Vissa verser upphävdes** under uppenbarelsens gång, vilket krävde att flexibilitet upprätthölls.
- **Verserna och surorna uppenbarades inte alltid i sin slutliga ordning**, utan arrangerades senare.
- **Profeten levde endast nio dagar efter den sista uppenbarelsen**, och var då svårt sjuk.
- **Det fanns ingen oenighet eller konflikt kring Koranen under Profetens livstid**, till skillnad från senare, när han — den slutliga auktoriteten — inte längre fanns kvar.

Nedskrivningen av uppenbarelsen

Även om skrivkunnighet inte var utbredd bland araberna på Profetens tid, fanns det personer som rapporteras ha kunnat skriva. Det sägs till exempel om Waraqa, Khadijas kusin, att han hade konverterat till kristendomen under den förislamiska tiden:

"... och brukade skriva arabiska och skriva av Evangeliet på arabiska så mycket som Allah ville att han skulle skriva."
(*Bukhari VI:478*)

Profeten själv gjorde mycket för att uppmuntra muslimerna att lära sig skriva. Det berättas att några av Quraysh som tagits till fånga i slaget vid Badr fick sin frihet tillbaka efter att de hade lärt några muslimer att skriva.
(*Tabaqat Ibn Sa'd II(2), s. 19*)

Skrev Profeten själv?

Även om det inte är helt klart om Profeten Muhammad kunde skriva, råder det **fullständig enighet bland lärda** om att han **inte själv skrev ner uppenbarelsen**. Koranen säger tydligt:

"Du (O Muhammad) läste inte någon skrift före denna, och du skrev den inte med din högra hand; annars skulle de som följer falskhet ha tvivlat."
(29:48)

Koranen kallar också Muhammad vid flera tillfällen för **"den olärde profeten"**, vilket vissa lärda tolkat som att han inte läste eller skrev:

"De som följer Sändebudet, den olärde profeten ..." (7:157)

Hans samhälle beskrivs också som "olärt":

"Det är Han som har sänt bland de olärda ett sändebud från deras egen krets ..." (62:2)

Koranen nedskriven under Profetens livstid

Det råder ingen tvekan om att Koranen inte bara överfördes muntligt av många muslimer som memorerat delar eller hela den, utan att den också skrevs ner under Profetens livstid.

Olum al-Qur'an – Överföringen av den koraniska uppenbarelsen

Den välkända berättelsen om Omars konversion visar att stora delar av uppenbarelsen redan hade skrivits ner mycket tidigt, i Mekka, långt före hijra, när Profeten fortfarande befann sig i Arqams hus.

Omar hade gett sig av för att döda Profeten Muhammad, när någon informerade honom om att islam redan spridit sig till hans egen familj och pekade ut att hans svåger, syster och brorson hade blivit muslimer.

Omar gick till sin systers hus och fann henne där tillsammans med sin man och en annan muslim. En konflikt uppstod och Omar attackerade våldsamt både sin svåger och sin syster.

"När han gjorde detta sade de till honom: 'Ja, vi är muslimer och vi tror på Gud och Hans Sändebud, och du kan göra vad du vill.'"

När Omar såg blodet på sin syster ångrade han sig och sade:

"Ge mig det blad som jag hörde er läsa, så att jag kan se vad det är som Muhammad har fört med sig."

Omar kunde skriva, och när han sade detta svarade hans syster att hon var rädd att ge honom det.

"Var inte rädd", sade han, och svor vid sina gudar att han skulle återlämna det när han läst det.

När han sade detta hoppades hon att han skulle bli muslim och sade:

"Min bror, du är oren i din avgudadyrkan, och endast de rena får röra det."

Så Omar reste sig, tvättade sig, och hon gav honom bladet som innehöll **sura Ta Ha**. När han läste början sade han:

"Hur vackert och ädelt är inte detta tal ..." (*Ibn Hisham, s. 156-157*)

Koranen dikterad av Profeten

Koranen skrevs inte bara ner av de följeslagare som gjorde det på eget initiativ. Profeten, när en uppenbarelse kom, **kallade på skrivaren och dikterade till honom**. Profeten hade, särskilt i Medina, flera sådana skrivare. (M. M. A'zami nämner i *Kuttab al-Nabi* 48 personer som brukade skriva för Profeten.) Bland dem var **Zayd ibn Thabit** särskilt framstående.

Al-Bara' berättade:

"Det uppenbarades: 'Inte är de troende lika — de som sitter hemma och de som strävar och kämpar i Allahs väg' (4:95). Profeten sade: 'Kalla hit Zayd åt mig och låt honom ta med sig skrivtavlan, bläckhornet och skulderbladet (eller skulderbladet och bläckhornet).' Sedan sade han: 'Skriv: Inte är de troende lika ...'" (Bukhari VI:512; även VI:116-118)

Det rapporteras också att materialet som uppenbarelsen skrivits på **förvarades i Profetens hus**. (Suyuti, *Itqan* I:58)

Nedskrivet under Profetens livstid

En annan rapport berättar att när människor kom till Medina för att lära sig islam, fick de:

"kopior av Koranens kapitel, för att läsa dem och lära dem utantill." (Hamidullah, *Sahifa Hammam ibn Munabbih*, s. 64)

Ytterligare bevis för att Koranen existerade som **skriven text** under Profetens livstid kommer från följande:

Abd Allah ibn Abi Bakr ibn Hazm rapporterade:

"I boken som Allahs Sändebud skrev till Amr ibn Hazm stod också att ingen man får röra Koranen utan rening." (*Muwatta' nr. 462*)

Imam Malik kommenterade:

"Ingen bör bära mushafen i dess rem eller på en kudde, om han inte är ren. Även om det är tillåtet att bära den i dess fodral, är det ogillat att bära den utan renhet — av respekt för Koranen. Det bästa jag hört om detta är versen: 'Ingen rör den utom de renade' (56:79)." (Muwatta', arabiska, s. 204)

Kommentarerna förklarar att denna bok (skriven på Profetens instruktion) **sändes med muslimer till Jemen** för att undervisa folket där.

Koranversen 56:79, i sitt sammanhang, visar tydligt att Koranen fanns **som en bok**:

"... detta är sannerligen en ädel Koran, i en välbevarad bok, som ingen rör utom de renade — en uppenbarelse från världarnas Herre." (56:77-80)

Fler bevis på en skriven Koran under Profetens livstid

Ibn Omar berättade:

"Allahs Sändebud sade: 'Ta inte med Koranen på resa, för jag fruktar att den kan falla i fiendens händer.'" (Muslim III:4609; Bukhari IV:233)

En av berättarkedjan, Ayyub, förklarade:

"Fienden kan ta den och börja tvista med er om den."

Bukhari placerade detta under rubriken:

"Ibn Omar sade: Profeten och hans följeslagare reste i fiendens land, och de visste då att Koranen bars med dem." (Bukhari IV:146, kap. 129)

Detta visar att Koranen **bars som en fysisk skrift**.

Insamlingen av uppenbarelsen under Profetens livstid

Under sin sista vallfärd sade Profeten i sin stora avskedspredikan:

"Jag lämnar hos er något som, om ni håller fast vid det, aldrig kommer att leda er vilse: en klar vägledning — Allahs bok och Hans Profets sunnah." (Ibn Hisham, s. 651)

Detta innebär att uppenbarelsen **fanns som *kitab* (skrift)** före hans död — annars hade han använt en annan term.

Andra rapporter visar att Profeten **själv tog hand om ordningen** när uppenbarelsen skrevs ner.

Zayd ibn Thabit sade:

"Vi brukade samla Koranen från små fragment i Profetens närvaro." (Itqan 1:99; Salih s. 69)

Othman sade att Profeten:

"... när något uppenbarades, kallade någon av sina skrivare och sade: 'Placera dessa verser i den sura där detta och detta nämns.' Och när endast en vers uppenbarades sade han: 'Placera denna vers i den sura där detta och detta nämns.'" (Ibn Abi Dawud, Masahif, s. 31)

Detta visar att:

- uppenbarelsen **skrevs ner under Profetens livstid**, och
- Profeten **själv gav instruktioner om ordningen**.

Följeslagarna kände väl till denna ordning och vägrade ändra något i den.

Ibn az-Zubayr berättade:

"Jag sade till Othman: 'Denna vers i al-Baqarah ... har upphävts av en annan. Varför skriver du den då i Koranen?' Othman svarade: 'Låt den vara, min brorson. Jag kommer inte att flytta något i Koranen från dess ursprungliga plats.'" (Bukhari VI:60)

Rapporter om surornas namn och ordning

Många rapporter nämner suror vid namn eller inledningar:

Abu Hurayra berättade:

"Profeten brukade recitera följande i fredagens fajr-bön: *Alif Lam Mim Tanzil* (sura 32) och *Hal ata 'ala l-insan* (sura 76)." (Bukhari II:16)

Han sade också:

"Profeten reciterade i båda rak'a av gryningsbönen: *Säg: O ni som förnekar* (sura 109) och *Säg: Han är Allah, En* (sura 112)." (Mishkat al-Masabih I:172-173)

Ordningen var välkänd genom **daglig recitation i bönerna**.

Slutligen finns tre hadither i Sahih Bukhari som berättar att:

- Gabriel reciterade Koranen med Profeten **en gång per år**,
- men **två gånger** det år Profeten dog.
- Profeten gjorde **i'tikaf i 10 dagar varje Ramadan**,
- men **20 dagar** det år han dog. (Bukhari VI:520; även 518, 519)

Sammanfattning:

Åtgärder som säkerställde Koranens skriftliga bevarande under Profetens livstid

1. Profeten **dikterade varje uppenbarelse** till skrivare.
2. Uppenbarelsen **skrevs ner omedelbart** på olika material.
3. Profeten **gav själv instruktioner om ordningen** av verser och suror.
4. Skriftliga fragment **förvarades i Profetens hus**.

Olum al-Qur'an – Överföringen av den koraniska uppenbarelsen

5. Koranen **reciterades dagligen** i böner, vilket bekräftade ordningen.
6. Gabriel **repeterade Koranen årligen** med Profeten — två gånger det sista året.
7. Följeslagarna **memorerade och skrev ner** uppenbarelsen parallellt.

Uppenbarelsen brukade skrivas ner redan under de allra tidigaste dagarna av Profetens kallelse.

I Medina hade Profeten flera personer som skrev ner uppenbarelsen när den kom.

Profeten instruerade själv sina skrivare om **var de olika uppenbarade verserna skulle placeras**, och fastställde därmed ordningen och arrangemanget.

Denna ordning och detta arrangemang var **välkänt bland muslimerna** och strikt följt av dem.

Ängeln Gabriel gick igenom hela uppenbarelsen med Muhammad **varje år i Ramadan**, och **två gånger** det år Profeten dog.

Det finns många rapporter om att Koranen existerade **som en skriven text** — i form av en bok eller ett skriftstycke (**kitab**) under Profetens livstid.

Vad lämnade Profeten efter sig?

Det sätt på vilket uppenbarelsens material lämnades av Profeten vid hans död var det mest lämpliga för följeslagarna, eftersom:

- Alla delar av uppenbarelsen fanns **både i skriftlig form och memorerade** av följeslagarna.
- Alla delar fanns på **lösa skrivmaterial**, vilket gjorde det lätt att ordna dem i rätt ordning.
- Ordningen av verserna inom surorna var redan fastställd — både i den skrivna formen och i följeslagarnas minne — och surornas ordning fanns i följeslagarnas minne.

Vilken ordning kunde ha varit bättre än att ha allt tillgängligt **både skriftligt och memorerat**, och att ordningen redan var fastställd — delvis i skrift och fullständigt i människors minnen?

Därför sammanfattade den senare lärde **al-Harith al-Muhasibi** den första fasen av den skriftliga insamlingen av Koranens material så här:

”Att skriva ner Koranen var ingen nyhet, för Profeten brukade befalla att den skulle skrivas ner, men den fanns i separata delar — på läderbitar, skulderblad och palmstjälkar. När (Abu Bakr) al-Siddiq befalldes att den skulle kopieras från de olika platserna till en gemensam plats, i form av blad, fann man dessa material i Profetens hus där Koranen låg utspridd. Han samlade allt och band ihop det med ett snöre så att inget av det skulle gå förlorat.” (*Suyuti, Itqan 1:58*)

Det är uppenbart att **Koranens texthistoria inte kan jämföras med någon annan helig skrift**. Medan Gamla och Nya Testamentets böcker skrevs, redigerades och sammanställdes under långa perioder — ibland århundraden — har Koranens text, när uppenbarelsen väl avslutades, förblivit densamma till denna dag.

Suhuf och Mushaf

Båda orden kommer från roten **sahafa** — ”att skriva”.

- **Suhuf** (sg. *sahifa*) betyder **lösa skrivark, blad eller material** — papper, skinn, papyrus etc.
- **Mushaf** (pl. *masahif*) betyder **de samlade suhuf**, sammanställda i fast ordning, t.ex. . mellan två pärmar — en volym.

I Koranens texthistoria betyder:

Suhuf

De blad på vilka Koranen samlades under **Abu Bakrs tid**. Versordningen inom varje sura var fastställd, men surorna låg fortfarande i **lösa blad**, inte bundna i en volym.

Mushaf

De blad på vilka Koranen samlades under **Othmans tid**. Här var både **versordningen inom surorna** och **ordningen mellan bladen** fastställd.

Idag kallas varje exemplar av Koranen med fastställd ordning av verser och suror för en **mushaf**.

Hur suhuf sammanställdes

Traditionen berättar att i **slaget vid Yamama (11/633)**, under Abu Bakrs tid, dödades många muslimer som memorerat Koranen. Därför fruktade man att om inte en skriven kopia sammanställdes, kunde en stor del av uppenbarelsen gå förlorad.

Här följer redogörelsen i Sahih al-Bukhari:

Zayd ibn Thabit, en av uppenbarelsens skrivare, berättade:

Abu Bakr kallade på mig efter förlusterna bland krigarna i Yamama (där många qurra' dödades). Omar var där och sade: "Folket har lidit stora förluster i Yamama, och jag fruktar att qurra' kan dö på andra platser, och att en stor del av Koranen kan gå förlorad om du inte samlar den. Jag anser att du bör samla Koranen."

Abu Bakr sade: "Hur kan jag göra något som Allahs Sändebud inte gjorde?"

Omar svarade: "Vid Allah, det är något gott."

Han fortsatte insistera tills Allah öppnade mitt bröst för det, och jag fick samma åsikt som Omar."

Zayd fortsatte:

"Abu Bakr sade till mig: 'Du är en klok ung man, och vi misstänker dig inte för lögn eller glömska. Du brukade skriva uppenbarelsen för Allahs Sändebud. Sök därför efter Koranen och samla den i ett manuskript.'

Vid Allah, om han hade befallt mig att flytta ett av bergen hade det inte varit svårare för mig än detta.

Jag började samla Koranen från pergament, skulderblad, palmstjälkar och från människors minnen.

Jag fann hos Khuzaima två verser av sura at-Tawba som jag inte funnit hos någon annan:

'Sannerligen har det kommit till er ett Sändebud från er själva ...' (9:128)"

Manuskriptet förblev hos:

1. **Abu Bakr** tills han dog
2. sedan hos **Omar** tills han dog
3. och slutligen hos **Hafsa**, Omars dotter (*Bukhari VI:201*)

Stegen i framställningen av suhuf

1. Zayd befalldes av Abu Bakr att samla Koranen.
2. Zayd samlade den från olika skrivmaterial och människors minnen.
3. Bladen förvarades hos Abu Bakr, sedan Omar, sedan Hafsa.

Följeslagarnas masahif (enskilda koranexemplar)

Det finns många indikationer i hadith-litteraturen på att flera av Profetens följeslagare hade sammanställt **egna skriftliga samlingar av uppenbarelsen**. (Suyuti, *Itqan*, I, s. 62)

De mest kända av dessa är:

- **Ibn Mas'ud**
- **Ubayy ibn Ka'b**
- **Zayd ibn Thabit**

(Se även al-Nadims *Fihrist*, s. 53–63.)

En lista över följeslagare som enligt traditionen hade egna skrivna samlingar inkluderar:

- Ibn Mas'ud
- Ubayy ibn Ka'b
- Ali
- Ibn Abbas
- Abu Musa
- Hafsa
- Anas ibn Malik
- Omar
- Zayd ibn Thabit
- Ibn al-Zubayr

- Abdullah ibn Amr
- A'isha
- Salim
- Umm Salama
- Obayd ibn Omar

(Ibn Abi Dawud, *Masahif*, s. 14)

Ansari (i *The Qur'anic Foundations and Structure of Muslim Society*) nämner att det fanns **minst 15 skrivna kopior av Koranen under Profetens livstid**. Utöver de 15 ovan nämner han även:

- Abu Bakr
- Othman
- Mu'adh ibn Jabal
- Abu Darda'
- Abu Ayyub al-Ansari
- Obada ibn al-Samit
- Tamim al-Dari

Detta skulle innebära **23 skrivna koranexemplar** som existerade medan Profeten levde.

Det är också känt att **A'isha och Hafsa** hade egna skrivna exemplar efter Profetens död. (Muwatta', nr. 307–308)

Kort beskrivning av några masahif

All information nedan bygger på klassiska källor (Ibn Abi Dawud, *Fihrist*, *Itqan*).

Ibn Mas'uds mushaf (d. 33/653)

Han skrev ett mushaf där **sura 1, 113 och 114 inte ingick**.

Ibn al-Nadim (Fihrist I:57–58) säger att han sett en kopia från Ibn Mas'ud som **inte innehöll al-Fatiha** (sura 1).

Surornas ordning i hans mushaf **skilde sig från den 'uthmaniska ordningen**.

Den ordning som tillskrivs Ibn Mas'uds mushaf är följande: (Fihrist I:53–57)

2, 4, 3, 7, 6, 5, 10, 9, 16, 11, 12, 17, 21, 23, 26, 37, 33, 28, 24, 8, 19, 29,

Olum al-Qur'an – Överföringen av den koraniska uppenbarelsen

30, 36, 25, 22, 13, 34, 35, 14, 38, 47, 31, 35, 40, 43, 41, 46, 45, 44, 48, 57, 59, 32, 50, 65, 49, 67, 64, 63, 62, 61, 72, 71, 58, 60, 66, 55, 53, 51, 52, 54, 69, 56, 68, 79, 70, 73, 74, 83, 80, 76, 75, 77, 78, 81, 82, 88, 87, 92, 89, 85, 84, 96, 90, 93, 94, 86, 100, 107, 101, 98, 91, 95, 104, 105, 106, 102, 97, 110, 108, 109, 111, 112.

Denna lista är uppenbart **ofullständig** — den innehåller **106 suror**, inte 110 som Ibn al-Nadim skrev.

Varianter i Ibn Mas'uds mushaf

I sura al-Baqarah, som exempel, finns **101 varianter** i Ibn Mas'uds mushaf.

De flesta gäller:

- stavning
- val av ord (synonymer)
- användning av partiklar
- mindre språkliga skillnader

Det handlar alltså inte om teologiska avvikelser, utan om **tidiga skriv- och dialektvariationer**.

Exempel:

Uttal:

2:70 Ibn Mas'ud läser *al-baqira*
i stället för *al-baqara*

Stavning:

2:19 Han läser *kulla ma*
i stället för *kullama*

Synonymer:

2:68 Han läser **sal** (sök, be) i stället för:
ii stället för **ud'u** (be, åkalla)

Om alla dessa rapporter är tillförlitliga, skulle Ibn Mas'uds exemplar ha varit **för hans personliga bruk** och skrivet **innan alla 114 suror hade uppenbarats**.

Al-Nadim, som levde på 900-talet (4:e århundradet efter hijra), tillade också:

”Jag har sett ett antal koranhandskrifter som avskrivarna angav som Ibn Mas‘uds manuskript. Ingen av kopiorna stämde överens med någon annan, och de flesta var på kraftigt utsuddade pergament ...” (*Fihrist* 1:57)

Denna anmärkning visar att frågan om **autentiska manuskript från Ibn Mas‘ud** måste behandlas med försiktighet.

Ubayy ibn Ka‘bs mushaf (d. 29 H / 649)

Han skrev ett mushaf i vilket två ”extra suror” och en ”extra vers” enligt rapporter förekom. (*Itqan* I, s. 65; Ibn Abi Dawud, *Masahif*, s. 18–51; även Nöldeke, *Geschichte des Qorans*, II, s. 33–38)

De två så kallade surorna

Den första, kallad **al-khal‘** (”separation”), översätts så här:

”O Allah, vi söker Din hjälp och ber om Din förlåtelse, och vi prisar Dig och vi förnekar Dig inte. Vi skiljer oss från och lämnar den som syndar mot Dig.”

Den andra, kallad **al-hafd** (”hast”), översätts så här:

”O Allah, vi dyrkar Dig och till Dig ber vi och prostroerar, och till Dig springer vi och skyndar för att tjäna Dig. Vi hoppas på Din barmhärtighet och fruktar Ditt straff. Ditt straff kommer helt säkert att nå de som förnekar.”

Det är uppenbart att dessa två stycken är **qunut-böner**, dvs. åkallelser som Profeten ibland reciterade i fajr-bönen eller i witr efter att ha reciterat suror ur Koranen. De är i själva verket identiska med delar av qunut som finns i hadithsamlingarna (se Nawawi, *al-Adhkar*, s. 57–58).

Den så kallade extra versen

Översätts så här:

”Om Adams son fick en dal full av rikedomar, skulle han önska en till. Och om han fick två dalar fulla av rikedomar, skulle han helt säkert be om en tredje. Ingenting fyller Adams sons mage utom jord, och Allah förlåter den som ångrar sig.”

Denna text är **en hadith**, inte en koranvers. (Se Bukhari VIII:444–447)

Enligt Ibn Abbas (nr. 445) och Ubayy (nr. 446) trodde man **tidigt** att denna text kunde vara del av Koranen. Men Ubayy förklarade själv att **efter att sura 102:1 uppenbarades** betraktade följeslagarna inte längre denna text som del av Koranen. (Bukhari VIII:446)

Detta visar tydligt att **följeslagarna inte var oense om vad som var Koran och vad som inte var Koran** när uppenbarelsen hade avslutats.

Om denna hadith förekom i Ubayys mushaf var det alltså **hans privata anteckningsbok**, inte en officiell korantext. Han skilde inte alltid mellan Koran och hadith i sina personliga anteckningar, eftersom de inte var avsedda för allmän användning och han själv visste vad som var vad.

Detta gäller även andra följeslagares privata mushaf. De rapporter vi har om dessa mushaf återger endast **variationer som rapporterats i kedjor av berättare**, inte faktiska manuskript — eftersom **inga av dessa privata mushaf har bevarats**. Alla följeslagare var överens om att **Othmans mushaf** var korrekt och giltigt, och därför förstördes deras privata anteckningar.

Surordningen i Ubayys mushaf

Ordningen skiljer sig från både Othman och Ibn Mas'ud.

Ordningen enligt *Fihrist* (I, s. 58–60):

1, 2, 4, 3, 6, 7, 5, 10, 8, 9, 11, 19, 26, 22, 12, 18, 16, 33, 17, 39, 45, 20, 21, 24, 23, 40, 13, 28, 27, 37, 38, 36, 15, 42, 30, 43, 41, 14, 35, 48, 47, 57, 52, 25, 32, 71, 46, 50, 55, 56, 72, 53, 68, 69, 59, 60, 77, 78, 76, 75, 81, 79, 80, 83, 84, 95, 96, 49, 63, 62, 66, 89, 67, 92, 82, 91, 85, 86, 87, 88, 74?, 98?, 61, 93, 94, 101, 102, 65?, 104, 99, 100, 105, ?, 108, 97, 109,

110, 111, 106, 112, 113, 114.

Precis som hos Ibn Mas'ud är listan **ofullständig** och innehåller inte alla 114 suror.

Ubayy har **93 varianter** i sura al-Baqarah (som exempel). Ofta liknar hans läsningar Ibn Mas'uds, t.ex. . läser båda **al-baqira** i 2:70.

Ibn Abbas mushaf (d. 68 H / 687)

Ibn Abbas skrev också ett mushaf som enligt *Itqan* och *Masahif* innehöll **de två extra surorna** som Ubayy hade.

Hans surordning skiljde sig också från andra mushaf.

I sura al-Baqarah har han **21 varianter**, vissa identiska med Ibn Mas'ud och Ubayy.

Andra följeslagare

Enligt *Itqan* och *Masahif* innehöll **Abu Musa al-Ash'aris mushaf** samma material som Ubayys.

I sura al-Baqarah har han endast **en variant**: Han läste **Ibrahim** i stället för **Ibrahim**.

Hafsa hade tre varianter i samma sura. **Anas ibn Malik** hade fem.

Exempel

För att illustrera följer några exempel från välkända suror.

Skillnad i vokalisering

Ibn Abbas (Itqan I:65; Masahif s. 208) läste i sura 111:4:

hamilatun al-hatab i stället för:

hammalata l-hatab

I den tidiga skriften, som saknade både vokaltecken och alif, såg båda formerna likadana ut: **XXX XXXX**

Skillnad i stavning

Ibn Abbas (Itqan I:65; Masahif s. 195) skrev i sura 1:6 — och på alla andra ställen — ordet:

al-sirat som:

al-sirat

Varianter från Ibn Mas'ud

(Se Itqan I:65; Masahif s. 25)

Varianter

1. I Sura al-Fatiha

Vers Han läste I stället för

1:6 arshidna ihdina

— man al-ladhina

— ghaira ghayri

2. I Sura al-Baqarah

Vers Han läste I stället för

2:2 tanzilu-l-kitabin dhalika-l-kitabu

2:7 ghishwatun ghishawatun

2:9 yakhda'dna yukhadi'una

2:14 bi-shayatinihim ila shayatinihim (m.fl.)

Varianter i Sura al-Ikhlās (112)

Vers	Ibn Mas'ud [I, p. 65; Ibn Abi Dawud, masahif, p. 113.]	'Ubaid [I, p. 65; Ibn Abi Dawud, masahif, p. 180.]	'Omar [I, p. 65; Ibn Abi Dawud, masahif, p. 222.]	Normal läsning av
112:1	<i>qul</i> utelämnad	<i>qul</i> utelämnad	<i>qul</i> utelämnad	Ali, Ibn Abbas, Abu Musa, Hafsa

Olum al-Qur'an – Överföringen av den koraniska uppenbarelsen

*al wahid,
i stället för
al ahad*

Anas b. Malik,
Zaid b. Thabit,
Ibn al Zubair, Ibn
Amr,

112:2 utelämnad

*lam yulad wa lam
yulid,*

112:3 *i stället för*

*lam yalid wa lam
yulad*

Aisha, Salim,
Umm Salama,
Ubaid b. Omar

Även idag...

Även idag finns varianter och synonymer bevarade i sådana textkopior som tillskrivs följeslagarna, och de har ett visst värde för oss i den meningen att de kan ha fungerat som en tidig, rudimentär form av **tafsir**.

Till exempel rapporteras det att orden "**salat al-wusta**" (den mellersta bönen) lästes och skrevs av:

- **Hafsa** (Muwatta' Malik; Jeffery, s. 214)
- **Ubayy** (Jeffery, s. 122)
- **Ibn Abbas** (Jeffery, s. 196)

som "**salat al-'asr**" (eftermiddagsbönen).

Följeslagarnas privata mushaf

Så länge **sahaba** skrev sina egna kopior **för personligt bruk**, fanns det inget problem om de inte strikt följde surornas ordning så som den fanns i den officiella Koranen.

Senare, när **Othmans mushaf** blev standardversionen, antog följeslagarna denna ordning — även **Ibn Mas'ud**, som kanske avvek mest. (Ibn Abi Dawud, s. 12; Salih, *Mabahith fi 'ulum al-Qur'an*, Beirut 1964)

Det fanns också, som nämnts, vissa **variantläsningar** i dessa privata kopior — där ord uttalades eller stavades något annorlunda.

Men det bör noteras att:

- variantläsningar **vanligen rapporteras av endast en person**, ibland två eller tre
- medan den version som kallas **den 'uthmaniska texten är mutawatir**

— överförd av ett mycket stort antal personer och därför utan tvekan autentisk

Othmans mushaf

Under Othmans tid blev skillnader i Koranrecitation tydliga. Efter att ha rådgjort med följeslagarna lät Othman framställa en **standardiserad kopia** baserad på de **suhuf** som Abu Bakr hade låtit sammanställa och som då förvarades hos **Hafsa**.

Här följer rapporten i Sahih al-Bukhari:

Bukhari-rapporten

Anas ibn Malik berättade:

Hudhayfa ibn al-Yaman kom till Othman vid den tid då folket i Sham och folket i Irak stred för att erövra Armenien och Adharbayjan. Hudhayfa fruktade deras olikheter i Koranrecitation och sade till Othman: "O de troendes ledare! Rädda denna umma innan de börjar skilja sig åt om Boken (Koranen), så som judarna och de kristna gjorde."

Så Othman skickade ett meddelande till Hafsa: **"Sänd oss manuskripten av Koranen så att vi kan sammanställa dem i fullständiga kopior och sedan återlämna dem till dig."**

Hafsa skickade dem till Othman.

Othman befallde då **Zayd ibn Thabit, Abdullah ibn al-Zubayr, Sa'id ibn al-As och Abd al-Rahman ibn al-Harith ibn Hisham** att skriva av manuskripten i perfekta kopior.

Othman sade till de tre Quraysh-männen: **"Om ni och Zayd ibn Thabit skiljer er åt i något av Koranen, skriv det då i Qurayshs dialekt, eftersom Koranen uppenbarades på deras språk."**

De gjorde så, och när de hade skrivit många kopior återlämnade Othman originalmanuskripten till Hafsa.

Othman skickade sedan en kopia till varje muslimsk provins och befallde att alla andra koranmaterial — oavsett om de var

fragment eller hela kopior — skulle brännas.

Zayd ibn Thabit tillade: ”En vers från sura al-Ahzab missade jag när vi kopierade Koranen, men jag brukade höra Allahs Sändebud recitera den. Vi sökte efter den och fann den hos Khuzaima ibn Thabit al-Ansari.”

Versen var: ’Bland de troende finns män som varit sanna mot sitt förbund med Allah (33:23). (Bukhari VI:510)

Händelserna som ledde till Othmans mushaf

1. **Oenighet uppstod** bland muslimerna om korrekt recitation.
2. **Othman lånade suhuf** som förvarades hos Hafsa.
3. **Fyra följeslagare**, bland dem Zayd ibn Thabit, fick i uppdrag att skriva av texten i perfekta kopior.
4. **Kopior skickades till de muslimska huvudregionerna**, och allt annat material togs ur cirkulation.

Kronologi över den skrivna texten

Tid	Händelse	Beskrivning	Resultat / Kommentar
Ca 610	Muhammads profetskap börjar.	Första uppenbarelsen i grottan på berget Hira’.	Först överförd muntligt, senare även skriftligt.
610–632	Muhammad i Makka och Medina.	Kontinuerlig uppenbarelse vid många tillfällen.	Överförd muntligt efter memorering av många, och nedskriven av olika följeslagare på direkt instruktion av Profeten själv.
632	Profetens död. Sista uppenbarelsen några dagar innan.	Fullständig uppenbarelse lämnad efter sig både i följeslagarnas minnen och på olika skrivmaterial.	Vid Profetens död fanns hela uppenbarelsen bevarad.
632–634	Abu Bakrs kalifat.	—	—

Olum al-Qur'an – Överföringen av den koraniska uppenbarelsen

Tid	Händelse	Beskrivning	Resultat / Kommentar
633	Slaget vid Yamama: flera följeslagare som kunde Koranen utantill dödas.	Abu Bakr instruerar Zayd ibn Thabit att framställa en enda kopia av hela uppenbarelsen.	Zayd samlar all uppenbarelse i suhuf , från både muntliga och skriftliga källor, och kräver två vittnen för varje del. Suhuf förblir hos Abu Bakr.
—	—	—	Under det första/andra året efter Profetens död kopierades hela uppenbarelsen på blad (suhuf).
634–644	Omars kalifat.	—	Suhuf förblir hos Omar.
644–656	Othmans kalifat.	—	Suhuf förblir hos Hafsa bint Omar.
653	Fälttåg mot Armenien och Azerbajdzjan.	Allvarliga skillnader uppstod bland muslimerna om korrekt recitation av Koranen. Othman instruerar Zayd och tre andra sahaba att framställa kopior från suhuf hos Hafsa.	Zayd och tre följeslagare framställer flera nya kopior från suhuf. Dessa skickas till de muslimska regionerna för att ersätta annat material i omlopp. Suhuf återlämnas till Hafsa. Othman behåller också en kopia (mushaf).
—	—	—	Flera kopior av hela uppenbarelsen finns nu tillgängliga i hela den muslimska världen.

Vad Profeten lämnade till muslimerna

Uppenbarelsen, sådan den lämnades av Profeten, fanns tillgänglig både **muntligt** och **nedskrivna på olika material**. Dess interna ordning var känd av muslimerna och strikt följd av dem.

Abu Bakr samlade dessa lösa material och lät deras innehåll skrivas ned på blad (*suhuf*).

Skillnaden mellan Abu Bakrs och Othmans insamling

Abu Bakr lät framställa **en enda kopia** från det varierade muntliga och skriftliga materialet. Denna kopia förvarades senare av Omar och därefter av hans dotter Hafsa.

Othman lät framställa **många kopior** från denna kopia och skickade dem till olika platser i den muslimska världen, medan de ursprungliga *suhuf* återlämnades till Hafsa och förblev hos henne fram till hennes död.

Senare samlade Marwan ibn al-Hakam (d. 65/684), enligt en rapport i Ibn Abi Dawud, in *suhuf* från hennes arvingar och lät förstöra dem — troligen av rädsla för att de skulle kunna orsaka nya meningsskiljaktigheter.

Othman behöll också en av kopiorna för egen del. Denna version av texten, känd som **"Mushaf Othman"**, utgör i själva verket **sahabas ijma'** (konsensus), eftersom alla var överens om att den innehöll det som Muhammad hade fört som uppenbarelse från Allah.

Enligt Ibn Abi Dawud gjordes elva ändringar under al-Hajjaj, bland dem t.ex.:

- 5:48: *shari'atan wa minhajan* → *shir'atan wa minhajan*
- 12:45: *ana atikum bi-ta'wilihi* → *wa unabbi'ukum bi-ta'wilihi*

Dessa var, enligt Ibn Abi Dawud, **fel som uppstod vid framställningen av Othmans kopia**. Den första varianten av 12:45 var t.ex. . läsningen hos Ubayy och Ibn Mas'ud.

Den breda spridningen och den obestridda auktoriteten

Den vida spridningen av denna text och dess obestridda auktoritet kan också ses i rapporterna om **slaget vid Siffin** (år 37 e.H.), 27 år efter Profetens död och fem år efter att Othmans kopior hade distribuerats.

Mu'awiyas trupper fäste då **blad från Koranen på sina spjut** för att avbryta striden. (Se Suyuti, *History of the Caliphs*, övers. Jarrett, s. 177)

Trots den intensiva konflikten **anklagade ingen den andre för att använda en "partisk" version av texten** — något som annars hade varit en perfekt

anklagelse mot fienden.

Detta visar att **alla parter erkände samma korantext**, vilket ytterligare bekräftar den 'uthmaniska mushafens auktoritet.

- 1 - [Introduktion](#)
 - 2 - [Koranen och uppenbarelsen](#)
 - 3 - [Överföringen av den koraniska uppenbarelsen](#)
 - 4 - [Koranen i manuskript och tryck](#)
 - 5 - [Form, språk och stil](#)
 - 6 - [Att förstå texten](#)
 - 7 - [Att tolka texten](#)
 - 8 - [Referenser](#)
-

KORANEN & SUNNAH

- [Bönetider för Sverige](#)
- [Bönetider för 135 städer i sverige](#)
- [Bönen gudomlig befallning](#)
- [Nationalismens Uppkomst i den Muslimska Världen](#)
- ['Awrah för män och kvinnor inom och utanför bön](#)
- [Bönen mellan befallning och uphöjelse](#)
- [Regeln om att be i Haram-kläder](#)
- [Att upphöja Allahs befallning är att be](#)
- [Förstå Koranen](#)
- [Lycka eller elände i nästa liv](#)